

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

25 martie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir, Nicolaev Ghenadie, Gordilă Nicolae, Alerguș Constantin,

cu participarea:

procurorului – Crijanovschi Sergiu,

avocaților – Golban Serghei, Teleba Vladislav,

părții vătămate – Buciușcan Nicolae,

a judecat în ședință publică recursurile ordinare declarate de către partea vătămată Buciușcan Nicolae și de către avocații Teleba Vladislav și Leșan Nicolae în numele inculpaților Cazacu Grigore, Badan Vladimir și Badan Marian împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2013 în cauza penală privindu-i pe

Cazacu Grigore Timofei, născut la 09 august 1950, originar și domiciliat în s. Fiodorovca, r-nul Orhei;

Badan Vladimir Filip, născut la 24 martie 1975, originar și domiciliat în s. Ciocîlteni, r-nul Orhei;

Badan Marian Filip, născut la 12 septembrie 1984, originar și domiciliat în s. Ciocîlteni, r-nul Orhei;

termenul de examinare a cauzei fiind:

- în prima instanță din 30.12.2010 pînă la 19.07.2012;
- în instanța de apel din 22.10.2012 pînă la 02.10.2013;
- în instanța de recurs din 10.12.2013 pînă la 25.03.2014.

Procedura de citare a fost legal executată.

Procurorul Crijanovschi Sergiu s-a pronunțat pentru respingerea recursurilor ordinare declarate, cu menținerea hotărîrii atacate.

Avocatul Teleba Vladislav a solicitat admiterea propriului recurs în sensul declarat, precum și al avocatului Leșan Nicolae, cu respingerea recursului ordinar declarat de partea vătămată Buciușcan Nicolae.

Avocatul Golban Serghei și partea vătămată, Buciușcan Nicolae, s-au pronunțat pentru admiterea propriului recurs, cu respingerea recursurilor declarate de avocații Teleba Vladislav și Leșan Nicolae.

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 19 iulie 2012 Cazacu Grigore, Badan Vladimir și Badan Marian au fost achitați de sub învinuirea de comitere a

infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal, din motiv că fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Buciușcan Nicolae către Cazacu Grigore, Badan Vladimir și Badan Marian a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. De către organul de urmărire penală, Cazacu Grigore, Badan Vladimir și Badan Marian au fost puși sub învinuire pentru faptul, că la data de 02 februarie 2008, aproximativ la ora 20:30 sub pretextul procurării unui litru de benzină au pătruns în ograda lui Buciușcan Nicolae din s. Clișova-Nouă, r-nul Orhei. În momentul când Buciușcan Nicolae a ieșit afară, l-a văzut pe Badan Vladimir care stătea în fața casei, iar din spatele casei, auzîndu-se pași, l-a văzut pe Cazacu Grigore, care l-a apucat de haină și a încercat să-l doboare jos. Opușind rezistență, Buciușcan Nicolae l-a împins pe Cazacu Grigore și atunci, lângă peretele casei, l-a observat pe Badan Marian, care avea în mîna stîngă o scîndură și în mîna dreaptă un cuțit.

Văzînd acest lucru, Buciușcan Nicolae a fugit în casă și a încuiat ușa din interior, iar Badan Vladimir, Badan Marian și Cazacu Grigore au început a lovi în ușa de la intrare pentru a pătrunde în casă, aceste acțiuni fiind însoțite de amenințări și strigăte cu cuvinte necenzurate. Buciușcan Nicolae observînd că ușa de la intrare se rupe, a luat copilul său minor, Buciușcan Nicolae, a.n. 2002, și prin ușa din fața casei a fugit.

Intrînd în casă, Badan Vladimir, Badan Marian și Cazacu Grigore, avînd scopul sustragerii bunurilor altei persoane, acționînd cu intenție directă, de comun acord și prin înțelegere prealabilă, au sustras de la Buciușcan Nicolae un telefon mobil de marca „Nokia” 6300, bani în sumă de 1000 dolari SUA, care la momentul comiterii infracțiunii constituiau suma de 11270 lei și o mie lei, după care cu bunurile sustrate au părăsit locul comiterii infracțiunii, astfel cauzîndu-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil în sumă de 12270 lei.

Aceste acțiuni, de către organul de urmărire penală, au fost încadrate în baza art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal – tîlhăria, adică atacul săvîrșit asupra persoanei în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate ori cu amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, săvîrșit de două sau mai multe persoane, cu pătrundere în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

3. Sentința nominalizată a fost atacată cu apel de către procuror, și partea vătămată Buciușcan Nicolae.

3.1. Procurorul a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărîri, prin care Badan Vladimir, Badan Marian și Cazacu Grigore să fie condamnați în baza art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal la 7 ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Întru argumentarea apelului, procurorul a invocat ilegalitatea și netemeinicia sentinței sub aspectul aprecierii eronate a probelor. Cu referire la martorii Buciușcan Ruslan și Doroș T., care în opinia instanței, puteau fi influențați de către Buciușcan N., sunt argumente nefondate, deoarece instanța nu le-a motivat în acest sens.

Nefondată este și concluzia instanței, precum că odată ce banii nu au fost găsiți la inculpați nici vinovăția lor nu poate fi demonstrată, însă există probe, care confirmă că anume inculpații au sustras banii.

Nu poate fi reținută nici motivarea instanței referitor la sustragerea sumei de 1000 dolari SUA, deoarece în momentul când colaboratorii de poliție au venit la fața locului, Buciușcan Nicolae putea încă să nu observe dispariția banilor.

În cazul în care instanța a stabilit încălcarea termenului de punere sub învinuire, conform art. 63 alin. (3) Cod de procedură penală, aceasta urma să reducă din pedeapsa stabilită inculpaților, dar nu să-i achite.

Nu poate fi pusă la baza sentinței de achitare nici faptul, că partea vătămată se află la evidența medicului psihiatru, odată ce săvârșirea infracțiunii de către inculpați este demonstrată și prin alte probe concludente, pertinente și utile, care au fost administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în instanța de judecată. Mai mult, Buciușcan Nicolae nu a fost recunoscut iresponsabil printr-o hotărâre a instanței de judecată sau într-un alt mod și din aceste considerente declarațiile acestuia pot fi apreciate ca fiind veridice și puse la baza unei sentințe de condamnare.

Instanța de judecată nu a combătut toate probele prezentate de către partea acuzării, care demonstrează vinovăția inculpaților Cazacu Grigore, Badan Marian și Badan Vladimir în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal, cum ar fi declarațiile martorului Buciușcan Ruslan, Buciușcan Nina, Malendra Ion, declarațiile părții vătămate Buciușcan Nicolae a.n. 2002, Stratulat Ion, Stratulat Serghei, Untilă Alexandr, procesele-verbale de cercetare la fața locului, procesul-verbal de ridicare, raportul de expertiză psihiatrico-psihologică complexă nr. 459a-2008 și raportul de expertiză medico-legală nr. 342 care, de asemenea demonstrează vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii.

3.2. Partea vătămată Buciușcan Nicolae în apelul declarat a solicitat casarea sentinței, condamnarea inculpaților în baza art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal la pedepse în limitele sancțiunii acestui articol și admiterea acțiunii civile, cu încasarea de la Badan Vladimir, Badan Marian și Cazacu Grigore în beneficiul lui, a prejudiciilor morale și materiale în sumă de 225186, 14 lei, cheltuieli pentru tratamentul copilului în sumă de 1158, 05 lei și asistența juridică în sumă de 2000 lei.

Întru argumentarea apelului, apelantul a invocat ilegalitatea și netemeinicia sentinței sub aspectul că, la emiterea sentinței de achitare instanța de fond a pus la bază declarațiile contradictorii ale inculpaților.

Declarațiile inculpaților nu sunt veridice, permanent sunt modificate, iar în unele cazuri sunt schimbate integral. Pe parcursul desfășurării îndelungate a urmăririi penale inculpații încearcă să includă persoane care ar dovedi că la 02.02.2008 între orele 20.00-22.00 ei nu se aflau la locul săvârșirii infracțiunii, ci cu totul în alte locuri. Este evidentă tendința inculpaților de a duce în eroare organul de urmărire penală și instanța de judecată în scopul eschivării de la răspunderea penală, deoarece declarațiile martorilor dați sunt lipsite de logică, sunt contradictorii și nu coroborează între ele.

Vina inculpaților în săvârșirea infracțiunii incriminate, fără îndoială, a fost dovedită prin probe incontestabile administrate și cercetate în cadrul cercetării judecătorești, care din motive necunoscute nu au fost apreciate de instanță la justa lor valoare, sau mai bine zis nu au fost apreciate nici într-un fel, dar cu certitudine

este dovedită prin declarațiile părții vătămate Buciușcan Nicolae Ion, Buciușcan Nicolae Nicolae, declarațiile martorilor Buciușcan Ruslan, Doroș Tudor, Mereuță Ion, Muntean Grigore, Muntean Vasile, Stratan Varvara, Stratulat Ion, Stratulat Serghei, Untilă Alexandru, Malendra Ion, Gobjilă Elena, Buciușcan Nina, Popovici Valerii, Balan Ion, Lungu Serghei și materialele dosarului.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2013 au fost admise apelurile procurorului și a părții vătămate Buciușcan Nicolae, casată sentința Judecătoriei Orhei din 19 iulie 2012 și pronunțată o nouă hotărâre prin care Cazacu Grigore, Badan Vladimir și Badan Marian au fost condamnați în baza art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal, cu aplicarea art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală la cîte 5 ani închisoare fiecare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

4.1. Pentru a pronunța decizia, instanța de apel a reținut, că Cazacu Grigore, Badan Vladimir și Badan Marian la data de 02 februarie 2008, aproximativ la ora 20:30 sub pretextul procurării unui litru de benzină au pătruns în ograda lui Buciușcan Nicolae din s. Clișova-Nouă, r-nul Orhei. În momentul cînd Buciușcan Nicolae a ieșit afară, l-a văzut pe Badan Vladimir care stătea în fața casei, iar din spatele casei, auzîndu-se pași, l-a văzut pe Cazacu Grigore, care l-a apucat de haină și a încercat să-l doboare jos. Opuînd rezistență, Buciușcan Nicolae l-a împins pe Cazacu Grigore și atunci, lîngă peretele casei, l-a observat pe Badan Marian, care avea în mîna stîngă o scîndură și în mîna dreaptă un cuțit, a fugit în casă și a încuiat ușa din interior.

În continuare, Badan Vladimir, Badan Marian și Cazacu Grigore amenințînd cu strigăte cu cuvinte necenzurate loveau în ușa de la intrare pentru a pătrunde în casă.

Tot atunci, Buciușcan Nicolae observînd că ușa de la intrare se rupe, a luat copilul său minor, Buciușcan Nicolae, a.n. 2002, care la acel moment era foarte speriat de evenimentele care se întîmplau, a început să plîngă, urinîndu-se în pantaloni, și prin ușa din fața casei a fugit cu copilul, căruia conform raportului de expertiză medico-legală nr. 342 și raportului nr. 459-2008 de expertiză psihiatrico-psihiologică în complex din 09.09.2008 i-a fost cauzat stres acut, manifestat prin enureză, fobii, dereglarea somnului, fiindu-i stabilit diagnosticul: „Tulburare de stres posttraumatică. Sindrom neuritiform”, care ca consecință necesită tratament specific de lungă durată, mai mult de 21 de zile și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare corporală medie.

Pătrunzînd în casă Badan Vladimir, Badan Marian și Cazacu Grigore, de comun acord și conform înțelegerii prealabile au sustras un telefon mobil de marca „Nokia” 6300, bani în sumă de 1000 dolari SUA, care la momentul comiterii infracțiunii constituiau suma 11270 lei și 1000 lei, cauzîndu-i părții vătămate Buciușcan Nicolae o daună materială considerabilă în sumă de 12270 lei.

Aceste acțiuni, au fost încadrate în baza art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal – tîlhăria, adică atacul săvîrșit asupra persoanei în scopul sustragerii bunurilor, însoțit de violență periculoasă pentru viața sau sănătatea persoanei agresate ori cu amenințarea cu aplicarea unei asemenea violențe, săvîrșit de două sau mai multe persoane, cu pătrundere în locuință, cu cauzarea de daune în proporții considerabile.

4.2. Instanța și-a argumentat soluția prin aceea, că prima instanță a trecut cu vederea declarațiile părții vătămate minore Buciușcan Nicolae, care nu au fost expuse în sentință și la care nici nu s-a făcut referire în sentință, însă declarațiile ultimului de rînd cu celelalte probe de vinovăție confirmă în mod evident declarațiile părții vătămate Buciușcan Nicolae despre comiterea infracțiunii de către inculpați.

Concluziile primei instanțe despre nevinovăția inculpaților bazate pe declarațiile martorilor apărării Stratulat Ion, Panța Tudor, Dolghieru Gheorghe, Anghel Andrei, Golban-Boiescu, Cazacu Rodica, sunt nefondate, fiindcă de către instanță nu au fost concretizate detaliat informațiile concrete redate de către martorii menționați, data și timpul în care au avut loc circumstanțele redate de către ei și nu a fost dată analiza cuvenită, dacă există sau nu legătura cauzală a faptelor comunicate de către ei cu evenimentele ce s-au produs în seara de 02.02.2008 în gospodăria lui Buciușcan Nicolae, ori martorii apărării au fost audiați pentru prima dată în octombrie 2011 despre evenimentele ce au avut loc în februarie 2008 și este ridicol, că ei au memorizat anume data de 02.02.2008 când s-au văzut chipurile cu inculpații, iar concluziile primei instanțe bazate pe declarațiile martorilor vizați contravin celor stabilite cu certitudine la judecarea cauzei și anume datelor și faptelor, care sunt în afara oricăror dubii stabilite prin probele menționate supra - deteriorarea ușii de la casa părții vătămate Buciușcan Nicolae, deteriorarea televizorului din casa acestuia, stresul acut provocat minorului, urmat de vătămare corporală medie, adică contravin faptelor stabilite, inclusiv prin cercetarea la fața locului imediat după comiterea infracțiunii, prin declarațiile martorilor care au văzut cum inculpații deteriorau ușa și i-au văzut pe Buciușcan Nicolae cu fiul său dezbrăcați și desculți pe timp de iarnă.

La stabilirea pedepsei inculpaților instanța de apel a ținut cont de faptul că organul de urmărire penală a încălcat termenii stabiliți la art. 63 alin. (3) CPP, fiindcă Badan Marian, Badan Vladimir și Cazacu Grigore conform proceselor-verbale de audiere în calitate de bănuit au fost audiați la 03.09.2008, 09.09.2008 și 14.09.2009, însă învinuirea lui Cazacu Grigore a fost înaintată la data de 18.10.2010, lui Badan Marian învinuirea a fost înaintată la data de 13.12.2010 și lui Badan Vladimir la data de 29.12.2010, adică peste termenul de trei luni stabilit prin lege, din care considerent au fost aplicate prevederile art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală.

Cu referire la acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Buciușcan Nicolae, instanța a considerat, că aceasta urmează a fi admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanța civilă, avînd în vedere, că au fost înaintate pretenții, ce urmează a fi verificate suplimentar referitor la tratamentul medical a minorului, cheltuieli ce vor fi suportate în scopul aplicării tratamentului pentru neagravarea stării sănătății minorului la care se pretinde în acțiunea civilă.

5. Nefiind de acord cu decizia nominalizată, partea vătămată Buciușcan Nicolae și avocații Teleba Vladislav și Leșan Nicolae în numele inculpaților Cazacu Grigore, Badan Vladimir și Badan Marian, au declarat recursuri ordinare.

5.1. Partea vătămată Buciușcan Nicolae în recursul declarat, indicînd temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală a

solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care inculpaților să le fie aplicate pedepse mai aspre, iar acțiunea civilă să fie admisă integral, invocând că:

- consideră că inculpaților li s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale. Chiar dacă s-au constatat careva încălcări ale drepturilor inculpaților acestea nu sunt așa de însemnate pentru reducerea pedepsei atât de esențial;

- la stabilirea pedepsei instanța de apel nu a ținut cont de gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de personalitățile inculpaților, de comportamentul acestora în timpul săvârșirii infracțiunii și pe parcursul examinării cauzei. Inculpații nu sunt la prima atingere cu legea, vina în săvârșirea infracțiunii imputate nu au recunoscut-o, prejudiciul care i-a fost cauzat lui și copilului său minor nu a fost recuperat. Circumstanțe atenuante care ar servi la aplicarea pedepsei atât de blânde nu au fost stabilite;

- pe tot parcursul procesului penal inculpații îl amenințau, influențau martorii împiedicând la stabilirea adevărului, intenționat nu se prezentau la ședințele de judecată dând dovadă de lipsă de respect față de instanța de judecată;

- în urma acțiunilor criminale ale infractorilor a avut de suferit material și moral cât el atât și copilul său minor, Buciușcan N., care a devenit invalid de gradul II. Din 2008 și pînă în prezent copilul are nevoie de tratament permanent. Deseori este internat în spitalul psihiatric și nu poate frecventa școala. Conform raportului de expertiză medico-legală și raportului de expertiză psihiatrică leziunile corporale și diagnoza stabilită copilului are legătură causală directă cu infracțiunea săvârșită de inculpați;

- crește și educă copilul de unul singur, este invalid de gradul II și primește o pensie de 700 lei. Copilul a devenit invalid de gradul II și primește pensie de 280 lei. Acești bani nu le ajunge pentru procurarea medicamentelor, iar criminalii pînă în prezent nu sunt predispuși să restituie prejudiciul moral și material cauzat. Ei se stăruie prin diferite metode să evite răspunderea penală. Chiar în ziua pronunțării dispozitivului deciziei inculpații au fugit din sala de judecată, iar seara au venit la el acasă pentru a se răzbuna, fiind nevoit din nou să fugă de acasă;

- chiar dacă instanța de apel a admis integral apelul lui, în partea rezolutivă a deciziei nici nu s-a expus asupra acțiunii civile, iar în partea descriptivă a deciziei printr-o singură frază se menționează că acțiunea civilă urmează a fi admisă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanța civilă, avînd în vedere că au fost înaintate pretenții ce urmează a fi verificate suplimentar referitor la tratamentul medical al minorului;

- acțiunea civilă a fost probată și pretențiile înaintate nu necesită a fi verificate suplimentar de către instanța civilă, deoarece nu consideră normal să se mai judece cu inculpații în ordine civilă încă 5 ani pînă copilul va deveni invalid de gradul I;

- decizia instanței de apel în acest caz nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și faptul dat împreună cu motivele invocate mai sus constituie un temei pentru casarea acesteia.

5.2. Avocatul Teleba Vladislav în recursul declarat în numele inculpaților, indicînd temeiurile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură

penală a solicitat casarea deciziei și menținerea sentinței primei instanțe, invocând că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și că nu au fost întrunite elementele infracțiunii;

- instanța de apel nu a făcut nici o referire cu privire la faptul dacă admite acțiunea civilă sau o respinge, în acest sens chiar lipsește orice comentariu. Astfel instanța de apel nu sa pronunțat asupra tuturor motivelor invocate de partea vătămată în apel;

- instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că Buciușcan N. a.n.1962, se află la evidența medicului psihiatru din 1999, cu diagnoza „Consecințele traumei cerebrale grave. Sindrom psihopatiiform”;

- consideră că Buciușcan N.I. a inventat atacul tâlhăresc din seara de 02.02.2008 pentru a nu purta răspundere pentru că l-a bătut el însuși pe Cazacu Grigore, fapt confirmat prin raportul de examinare medico-legală nr. 54 din 7.02.2008, prin raportul cu propunerea de a nu porni urmărirea penală din 10.03.2008 în privința lui Buciușcan N.I., ci de a porni procedura administrativă în privința acestuia pe semnele – cauzarea premeditată a leziunilor corporale ușoare lui Cazacu Gr., întocmit de ofițerul de urmărire penală E. Borș și parțial prin declarațiile lui Buciușcan N.I., pentru că acesta intra-devăr este bolnav psihic, stînd la evidență la medicul psihiatru din 1999;

- declarațiile din 3.07.2008 ale lui Buciușcan N.I. precum că „Telefonul ridicat de la mine astăzi pe data de 3.07.2008 nu este telefonul sustras de la mine pe data de 2.02.2008, dar e alt telefon care mi la dat fiul meu Buciușcan R. la data de 5.02.2008.” nu rezistă nici unei critici, ori în procesul-verbal de ridicare din 3.07.2008, întocmit de ofițerul de urmărire penală M. Stratulat este clar indicat IMEI - ul telefonului și anume - 35254500718725, care este identic cu cel al telefonului pe care la avut Buciușcanu N.I. la data de 2.02.2008, fapt recunoscut de ultimul în procesul-verbal de audiere a părții vătămate Buciușcan N.I. suplimentar, din 15.07.2008;

- Buciușcan N.I. în toate plîngerile anterioare a relatat că atît el cît și fiul lui minor erau doar în maiou și chiloți, ceea ce a confirmat și martorul Buciușcan Nina, însă la data de 6.06.2008, Buciușcan N.I. a declarat că fiul lui era udat în pantaloni;

- Badan Vladimir, la data de 14.04.2008 a fost mai întîi audiat în calitate de martor de către ofițerul de urmărire penală - E. Borș, iar mai apoi a fost recunoscut în calitate de bănuït la 9.09.2008, iar la 29.12.2010 a fost audiat în calitate de învinuit, ceea ce consideră că este o încălcare.

5.3. Avocatul Leșan Nicolae în recursul declarat în numele inculpaților, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală a solicitat casarea deciziei și menținerea sentinței primei instanțe, invocînd că:

- instanța de apel, avînd la examinarea cazului, aceleași probe și/sau circumstanțe de fapt examinate/cercetate și în cadrul instanței de fond, prin interpretarea eronată a acestora, a pronunțat o soluție judiciară diferită nu numai materialelor dosarului, dar și diferită adevărului, constatat și recunoscut prin sentința instanței de fond;

- instanța de apel adoptînd decizie de condamnare, a făcut o selectare inadmisibilă a probelor din dosar, luînd ca bază doar probe favorabile acuzatorului

de stat și/sau părții pretins vătămate, fără a face o analiză real-obiectivă, completă și sub toate aspectele atât de fapt, cât și de drept a tuturor probelor administrate în cauză și în așa mod, a tras o concluzie arbitrar-pripită că fapta neîntemeiat imputată inculpaților a fost comisă de către aceștia, reiterez - chiar dacă materialele dosarului judiciar, în special declarațiile martorilor - atestă existență unei realități diferite, soluției judiciare recurate. Sau, modalitatea de motivare a soluției judiciare recurate, denotă cu certitudine faptul că, instanța de apel nu a apreciat într-un mod legal-corespunzător probele din dosar, coroborate declarațiilor martorilor, în ansamblu, din punct de vedere al pertinentei, utilității, coroborării acestora, pronunțându-se numai pe o parte din probele prezentate/susținute de către acuzatorul de stat;

- concluzia instanței de apel, referitor la lezarea drepturilor inculpaților și aplicarea art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, este nu numai inadmisibilă dar și vădit ilegală, având în vedere că, materialele dosarului judiciar, atestă cu certitudine probantă faptul că, toate acțiunile întocmite față de inculpați, după încetarea de drept a calității de bănuț, sunt lovite de nulitate absolută, inclusiv și ordonanțele de punere sub învinuire, precum și rechizitoriu - ceea ce condiționează imperativ și imposibilitatea punerii acestora la baza unei sentințe de condamnare;

- partea pretins vătămată, a șantajat unii din martori de a da mărturii false împotriva inculpaților, fapt confirmat de însuși martorii șantajați, iar în atare circumstanțe, acea mască de victimă-patentă a părții vătămate, de fapt ascunde o persoană străină legii, care admite ilegalități, urmărind de fapt scopurile sale meschine;

- potrivit materialelor dosarului judiciar, partea pretins vătămată, se află la evidență la medicul psihiatru, ceea ce condiționează imperativ faptul că, toate declarațiile acestuia, date atât în cadrul urmăririi penale, cât și în cadrul instanțelor judecătorești, urmează a fi apreciate critic;

- nici acuzatorul de stat și nici instanța de apel, nu au putut demonstra legal-obiectiv existența în acțiunile inculpaților a elementelor de infracțiune imputată.

6. Verificând argumentele invocate în recursurile declarate în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit consideră că recursurile ordinare declarate de avocați urmează a fi respinse, iar al părții vătămate – de admis, reieșind din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, recursul se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță se constată, că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile ordinare la 20 noiembrie 2013, 22 noiembrie 2013 și 25 noiembrie 2013, împotriva deciziei instanței de apel din 25 septembrie 2013, pronunțată în ședința publică pe 23 octombrie 2013, în termen.

Conform art.414 alin.(1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță, fiind în drept să dea o nouă apreciere probelor din dosar.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat

și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărîrea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

6.1. Cu referire la recursurile ordinare declarate de avocații Teleba Vladislav, Leșan Nicolae în numele inculpaților Cazacu Grigore, Badan Vladimir, Badan Marian.

Din conținutul recursurilor ordinare declarate de recurenți, rezultă că aceștia critică decizia instanței de apel sub aspectul temeiurilor prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, însă Colegiul largit constată că aceste temeiuri nu și-au găsit confirmarea în speța dată.

Instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele complet și obiectiv, făcînd o apreciere probelor în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, just încadrînd acțiunile inculpaților Cazacu Grigore, Badan Vladimir, Badan Marian în baza art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal, stabilindu-le pedepse echitabile.

Pe parcursul urmăririi penale cît și în cadrul cercetării judecătorești au fost respectate normele de procedură penală, probele puse la baza condamnării fiind obținute în condițiile legii.

Potrivit prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrîngere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și respectiv la rîndul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea condamnaților, cît și a altor persoane.

Conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvîrșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvîrșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blîndă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei.

Astfel, la stabilirea pedepsei inculpaților Cazacu Grigore, Badan Vladimir, Badan Marian Colegiul largit reține, că instanța de apel just a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal și anume de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvîrșite, care face parte din categoria celor grave, de personalitatea inculpaților, că anterior nu au fost judecați, se caracterizează pozitiv la locul de trai, din care motive a considerat că corectarea și reeducarea este posibilă doar în

condițiile de izolare de societate, aplicându-le o pedeapsă cu închisoare, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

Concomitent, Colegiul lărgit consideră declarative argumentele recurențelor precum că concluziile instanței de apel, referitor la lezarea drepturilor inculpaților și aplicarea art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, sunt inadmisibile, deoarece toate acțiunile întocmite față de inculpați, după încetarea de drept a calității de bănuit, sunt lovite de nulitate absolută, inclusiv și ordonanțele de punere sub învinuire, precum și rechizitoriu - ceea ce condiționează imperativ și imposibilitatea punerii acestora la baza unei sentințe de condamnare, din următoarele considerente.

În acest context, instanța de recurs ordinar enunță, că instanța de apel corect a reținut, că de către organul de urmărire penală au fost încălcați termenii stabiliți de art. 63 alin. (3) Cod de procedură penală, întucît Badan Marian, Badan Vladimir și Cazacu Grigore, conform proceselor-verbale de audiere în calitate de bănuiți au fost audiați la 03.09.2008, 09.09.2008 și 14.09.2009, însă învinuirea lui Cazacu Grigore i-a fost înaintată la 18.10.2010, lui Badan Marian – la 13.12.2010 și lui Badan Vladimir - la 29.12.2010, adică peste termenul stabilit prin lege.

În asemenea circumstanțe, fiind constatată încălcarea dreptului de înaintare în termen a învinuirii, care a dus la tergiversarea procesului penal, instanța de apel just a ajuns la concluzia de a aplica în privința inculpaților Badan Marian, Badan Vladimir și Cazacu Grigore prevederile art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, stabilindu-le pedepse cu închisoare, însă sub limita minimă prevăzută de sancțiunea art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal.

Astfel, sancțiunea art. 188 alin. (2) lit. b), d), f) Cod penal prevede pedeapsa cu închisoare de la 6 la 10 ani, iar inculpaților, drept recompensă pentru încălcările enunțate mai sus, li s-au aplicat prevederilor art. 385 alin. (4) Cod de procedură penală, fiindu-le reduse pedepsele, executarea acestora fiind stabilită în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, Colegiul lărgit, enunță că avocatul Leșan Nicolae în numele inculpaților Badan Marian și Badan Vladimir a înaintat, pe parcursul urmăririi penale, cereri, prin care a solicitat de a efectua confruntări între partea vătămată și învinuiți, între martori și învinuiți, precum și încetarea urmăririi penale în privința inculpaților, însă, prin ordonanța procurorului din 29 decembrie 2010 (Vol. II, f.d. 126), acestea au fost respinse, motivându-se că vinovăția inculpaților Badan Marian și Badan Vladimir de comiterea infracțiunii incriminate, a fost dovedită integral, confruntările solicitate au fost efectuate, iar efectuarea repetată a acestora ar duce numai la tergiversarea urmăririi penale nu și la elucidarea circumstanțelor cauzei, deasemenea, s-a menționat, că urmărirea penală în privința inculpaților nu poate fi încetată, deoarece în cadrul urmăririi penale au fost acumulate probe concludente, suficiente și utile, care demonstrează vinovăția lui Badan Marian și Badan Vladimir de comiterea infracțiunii incriminate. Mai mult, această ordonanță, nu a fost contestată de către apărare la procurorul ierarhic superior, fapt ce denotă acordul cu aceasta.

Concomitent, Colegiul lărgit menționează, că argumentele recurențelor invocate în recursuri, și anume că declarațiile părții vătămate urmează a fi apreciate critic, pe motiv că poartă un caracter contradictoriu, ultimul aflându-se la

evidența medicului psihiatru, sunt declarative și neîntemeiate, deoarece de către recurenți nu au fost prezentate careva probe concludente, ce ar confirma că diagnozele avute de către partea vătămată îl fac incapabil de a percepe și de a reda realitatea, cu atât mai mult, că el, de unul singur, crește și educă un copil minor, care este invalid de gradul II, iar divergențele neînsemnate din declarațiile părții vătămate Buciușcan N. nu pot duce la răsturnarea soluției de condamnare. Deasemenea, instanța de recurs ordinar consideră, că interogarea inculpatului Badan Vladimir la data de 14 august 2008 în calitate de martor, tot nu-i motiv de achitare, în timp ce există un cumul de probe, examinat în instanța de apel, care confirmă vina inculpaților Cazacu G., Badan V. și Badan M. de comiterea infracțiunii incriminate, cum sunt: declarațiile părților vătămate Buciușcan Nicolae Ion, Buciușcan Nicolae Nicolae, declarațiile martorilor Buciușcan Ruslan, Buciușcan Nina, Muntean Grigore, Muntean Vasile, Mereuță Ion, Popovici Valerii, Lungu Serghei, Gobjila Elena, Doroș Tudor; plîngerea lui Buciușcan Nicolae din 04.02.2008; procesul-verbal de cercetare la fața locului din 02.02.2008; raportul de expertiză psihiatrico-psihologică complexă nr. 459a-2008 din 09.09.2008; raportul de expertiză medico-legală nr. 342 din 24.06.2009 în coraport cu datele din raportul nr. 459a-2008 de expertiză psihiatrico-psihologică complexă din 09.09.2008.

Pentru aceste motive, se impune soluția de respingere ale recursurilor ordinare declarate de avocații Teleba Vladislav și Leșan Nicolae în numele inculpaților Cazacu Grigore, Badan Marian, Badan Vladimir, ca inadmisibile, cu menținerea deciziei instanței de apel în partea laturei penale.

6.2. Referitor la recursul ordinar declarat de partea vătămată Buciușcan Nicolae.

Din conținutul recursului declarat, rezultă că partea vătămată critică decizia instanței de apel atât referitor la pedepsele stabilite inculpaților, cât și la latura civilă.

Referindu-se la solicitarea în partea laturii pedepsei, Colegiul lărgit invocă aceleași motive ca și la recursul avocaților Teleba Vladislav și Leșan Nicolae, considerînd necesar de a respinge această solicitare, cu menținerea soluției instanței de apel în această parte.

Referitor la latura civilă, Colegiul lărgit invocă, că partea vătămată Buciușcan N., în apel (Vol.IV, f.d 179, 207-211), motivînd cerințele sale, s-a expus asupra dezacordului său cu sentința adoptată, referitor la acțiunea civilă, solicitînd despăgubiri materiale și morale, însă instanța de apel nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în apelul declarat, deși apelantul invocă probe concrete care, în opinia sa, confirmau cerințele sale referitoare la încasarea prejudiciului moral și material. Mai mult, din hotărîrea contestată, se constată, că instanța de apel nu s-a pronunțat în dispozitivul deciziei atacate asupra acțiunii civile înaintate de către partea vătămată, deși în partea descriptivă a deciziei a menționat „...acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată, Buciușcan N., urmează a fi admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să hotărască instanța civilă.. ”.

Astfel, din conținutul recursului declarat de partea vătămată Buciușcan Nicolae, rezultă că toate sumele solicitate cu referire la dauna materială și morală sunt confirmate prin probe – înscrisuri, anexate la materialele dosarului (Vol. III, f.d. 217-229, Vol. IV. f.d. 106-110, Vol. V, f.d 40-44).

În acest sens, Colegiul lărgit reține, că motivarea instanței de apel referitor la admiterea în principiu a acțiunii civile vine în contradicție cu prevederile art.387 Cod de procedură penală, care stipulează, că o dată cu pronunțarea sentinței de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sînt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, este obligată să admită acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori să o respingă și numai, alin. (3) - în cazuri excepționale cînd, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amînată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Din materialele dosarului rezultă, că potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 342 din 11.11.2008 (Vol. II, f.d.64-67) și raportului de expertiză psihiatrico-psihologică nr. 459-a-2008 din 15.09.2008 (Vol. II, f.d. 56), părții vătămate Buciușcan Nicolae Nicolae i-au fost cauzate vătămări corporale medii, a avut o tulburare de stres posttraumatic, sindrom neuritiform, care este în legătură cauzală directă cu stresul acut provocat de evenimentele din 02.02.2008.

Colegiul lărgit constată, că instanța de apel superficial a motivat de ce a admis în principiu acțiunea civilă în partea descriptivă a deciziei, dar în dispozitiv nu s-a pronunțat asupra laturei civile, prin ce, evident a fost încălcată practica CEDO cu referire la art. 6 al Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, unde în hotărîrea *Tonchev vs Bulgaria* din 19.11.2009, CEDO a recunoscut încălcarea art. 6 CEDO prin nesoluționarea acțiunii civile în procedura penală și a statuat, că „...în situația în care sistemul intern permite reclamanților să introducă o acțiune civilă alăturată procesului penal, statul are obligația să se asigure că aceștia se bucură de garanțiile fundamentale prevăzute de art. 6 ale Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale din 04 noiembrie 1950”.

Analizînd aceste motive, Colegiul lărgit consideră că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra laturei civile în decizia atacată, astfel nefiind examinate motivele cu referire la acțiunea civilă, ceea ce nu poate fi acceptat și la o nouă rejudecare urmează a fi corectat.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevede procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile Legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelant în apel cu referire la latura civilă și ținînd cont de motivele casării deciziei atacate să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată.

7. Pentru aceste motive, în conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE

Respinge, ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de către avocații Teleba Vladislav și Leșan Nicolae în numele inculpaților Cazacu Grigore, Badan Vladimir și Badan Marian.

Admite recursul ordinar declarat de partea vătămată Buciușcan Nicolae, casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 02 octombrie 2013 în privința lui Cazacu Grigore, Badan Vladimir și Badan Marian în latura civilă, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

În rest, se mențin prevederile deciziei atacate.

Decizia în latura penală este irevocabilă, iar în latura civilă nu este supusă căilor de atac, pronunțată în ședință publică la 08 aprilie 2014, ora 9⁵⁰.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Nicolaev Ghenadie

Gordilă Nicolae

Alerguș Constantin